

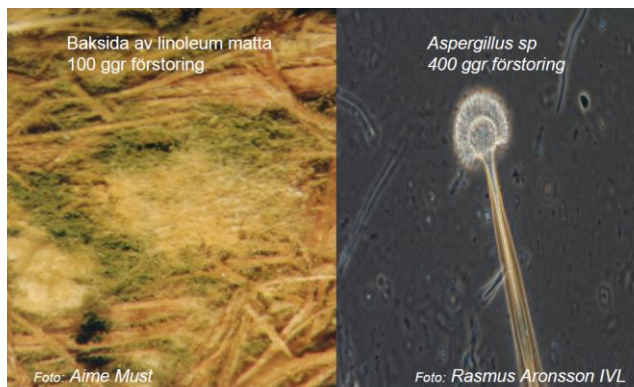

Alla läsare är välkomna att skriva i nyhetsbrevet! Skicka ditt bidrag till nyhetsbrevet@swesiq.se (byt 'at' mot @). Ansvarig utgivare är SWESIAQ:s styrelse. Redaktör är Anders Lundin. Besök SWESIAQ:s hemsida www.swesiq.se

Nyhetsbrev nr 36

2014-12-16

SWESIAQ:s mikrodokument klart!

Vid SWESIAQ:s höstmöte (se artikel längst bak) presenterades SWESIAQ:s nya [Råd för utredning av mikrobiell påväxt i byggnader](#). Dokumentet finns för [fri nedladdning](#) på SWESIAQ:s hemsida. Det är framtaget av en arbetsgrupp på 10 personer som representerar en stor och bred erfarenhet inom området:

- Aime Must, byggnadsmykolog, Aimex AB
- Anders Lundin, yrkes- och miljöhygieniker, ordförande SWESIAQ
- Anna-Sara Claeson, forskare, Umeå Universitet
- Annika Carlsson, arbetsmiljöingenjör, yrkeshygieniker
- Annika Glader, forskare, Yrkehögskolan Novia, Vasa
- Björn Mälarstig, VD anoZona AB
- Erica Bloom, mikrobiolog/forskare, IVL Svenska Miljöinstitutet
- Gunilla Bok, byggnadsmykolog, SP Sveriges tekniska forskningsinstitut
- Ingrid Johansson, inomhusmiljöutredare, AK-Konsult Indoor Air AB
- Joakim Thunborg, fuktsakkunnig, Conservator AB

Dokumentet stöds bl.a. av 7 av de 9 svenska mikrobiologiska laboratorier och innehåller konkreta råd om hur man bör göra samt listar för- och nackdelar med olika analysmetoder. Tanken är att dokumentet ska kunna vara till stöd för inomhusmiljöutredare men också ge information till fastighetsägare och brukare. Här är en sammanfattning av huvuddragen:

- Råden är ett komplement till [SWESIAQ-modellen](#), en metod för systematiska inomhusmiljöutredningar.
- Mikrobiell påväxt innefattar alla sorters mikroorganismer, bl.a. [bakterier](#) och även [döda mikroorganismer](#).
- Det säkraste sättet att bedöma om det förekommer mikrobiell påväxt i en byggnad är genom att låta ett

mikrobiologiskt laboratorium titta på en misstänkt bit av ett byggnadsmaterial med mikroskop i hög förstoring ([direktmikroskopering](#)).

- Ingen av de mikrobiologiska analysmetoderna kan ge ett säkert svar på varför människor mår dåligt. Inte heller är någon undersökningsmetod i alla lägen fri från tolkningssvårigheter. Grundregeln är att [all mikrobiell påväxt bör tas bort](#), oftast genom att byta ut byggnadsmaterialet där detta är möjligt.
- Att [odla](#) fram mögel och bakterier på ett byggnadsmaterial för att se om det finns ”problemorganismer” är [inget säkert sätt](#) att bedöma den mikrobiella påväxten. Det beror dels på att en odling inte säkert kan visa vad som verkligen vuxit på skadestället. Men det beror också på att det inte går att säkert säga att vissa mikroorganismer är ”farligare” än andra.
- Man kan mäta vad mikroorganismerna avger till [luften](#), t.ex. mögelsporer, döda/inaktiva mikroorganismer, mögel-DNA och MVOC mm. Alla dessa mätmetoder har sina för- och nackdelar. Men [enbart mikrobiologisk luftprovtagning kan varken ”fälla” eller ”fria” en byggnad](#). Utredningen av fukt- och mögelskador är inte klar innan utredaren [funnit platsen/platserna för mikrobiell påväxt](#) eller att det genom en noggrann och systematisk utredning går att avskrika fukt- och mögelskador.
- De svenska laboratorier som analyserar mikrobiella skador arbetar enligt delvis olika metoder. [Det går inte att säga att några laboratorier är bättre än de andra](#). Det är viktigt att laboratorier har kvalitetssäkrade analysmetoder för att minska risken för fel. Vid ackreditering kontrollerar ett utomstående organ att standardiserade analysrutiner följs. Att en viss metod är ackrediterad är ingen garanti för att själva metoden är bra. Däremot ökar sannolikheten för att svaren ska bli likvärdiga varje gång man mäter. Den viktiga bedömningen av ett analysresultat går inte att ackreditera.

Anders Lundin, sammankallande i arbetsgruppen

Vill du delta i en arbetsgrupp för att förbättra SWESIAQ-modellen?

SWESIAQ-modellen brukar många hänvisa till som en bra metod att undersöka varför människor mår dåligt när de vistas i vissa byggnader. En bärande idé i SWESIAQ-modellen är att man inte ska rusa iväg och göra en luftmätning utan istället systematiskt undersöka alla de faktorer (se bilden längst ner) som kan ha bidragit till problemen. Man börjar med en översiktlig – men heltäckande – inventering för att sedan fördjupa undersökningen.

SWESIAQ-modellen fick 2013 års Stora Inneklimatpris och har även uppmärksammats inom ISIAQ, SWESIAQ:s internationella moderorganisation.

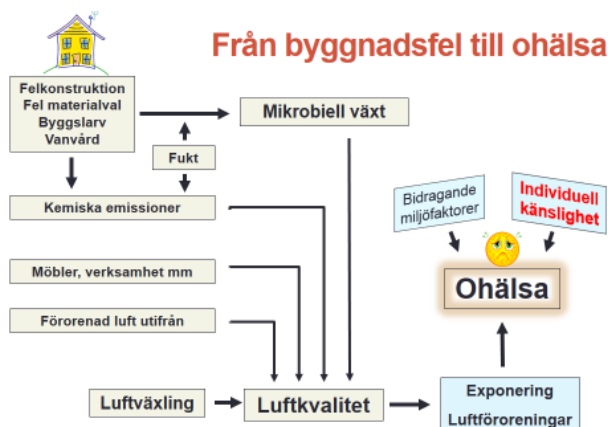
Nu vill vi gå vidare och:

- göra en genomgång av den nuvarande texten (version 5, som finns för nedladdning på hemsidan)
- göra texten mer lättläst och illustrerad
- ta fram en powerpointpresentation
- översätta till engelska

Vi börjar med en genomgång av texten för att få en bra grund för resten. Vi försöker få fram en lagom stor arbetsgrupp, ca 10 personer, med olika typer av erfarenheter: fastighetsägare, läkare, inommiljöutredare, myndighetsrepresentanter, tekniker, psykologer osv. Arbetsgruppen utses av SWESIAQ:s styrelse. **Vi inbjuder alla nyhetsbrevsläsare** med bra idéer att anmäla sitt intresse för att delta i arbetsgruppen.

Om du vill vara med och påverka utformningen av den nya SWESIAQ-modellen: Läs igenom den nuvarande texten, beskriv kort vem du är och framförallt – skriv några rader om vad du tycker bör förändras.

Skriv till: swesiaqmodellen@swesiaq.se.

Faktorer som enligt SWESIAQ-modellen kan bidra till ohälsa i inomhusmiljön

Boka in 25 mars för inomhusmiljökonferens i Örebro & SWESIAQ:s årsmöte

Arbets- och miljömedicin i Örebro har ju en lång tradition av Inomhusklimatdagar vart tredje år. Nästa år är det dags igen. Men den här gången blir det i en lite enklare form. Det blir en heldagskonferens som avslutas med SWESIAQ:s årsmöte. Fullständigt program och anmälninginstruktioner beräknas bli klara inom några dagar och kommer då att skickas ut till alla nyhetsbrevsläsare. Det blir ett varierat program:

- Fuktproblem i svenska byggnader – Anders Kumlin
- Vad gör Folkhälsomyndigheten för en bättre inomhusmiljö – Greta Smedje
- IVL:s projekt om tilluftskvalitet i kontor – Pär Fjällström
- Hälsoeffekter av dålig inomhusmiljö – Berndt Stenberg
- Ett projekt om täta förskolor – Jessica Hagberg
- Aktuellt från SWESIAQ

Håll utkik efter ett extra utskick om några dagar och boka in ett besök i Örebro 25 mars!

SWESIAQ:s höstmöte hos Chalmers i Göteborg 12 november

60 personer hade anmält sig till mötet varav 15 deltog via webinar. Förmiddagen ägnades åt presentation och diskussion runt SWESIAQ:s mikrobdokument som nu äntligen är klart och väl förankrat inom landet. På eftermiddagen berättade Chalmersforskarna om sin inomhusmiljöforskning. Den handlar bl.a. om mätningar av olika luftföroreningar, ventilation i skolor och operationssalar, ultrafina partiklar och hur bra olika filter fungerar. Aneta Wierzbička, Lund tekniska högskola höll föredrag om nanopartiklar i inomhusmiljön och dagen avslutades med studiebesök vid institutionens avancerade laboratorium med bl.a. simulering av olika ventilations- och klimatförhållanden.

Presentationerna finns tillgängliga för medlemmar på hemsidan. Om någon vecka planerar vi också att lägga ut inspelningar med ljud och presentationer för eftermiddagens föreläsningar (tyvärr missade vi att spela in förmiddagen). På nästa sida finns några bilder från en (enligt uppföljningsenkäten) uppskattad dag!

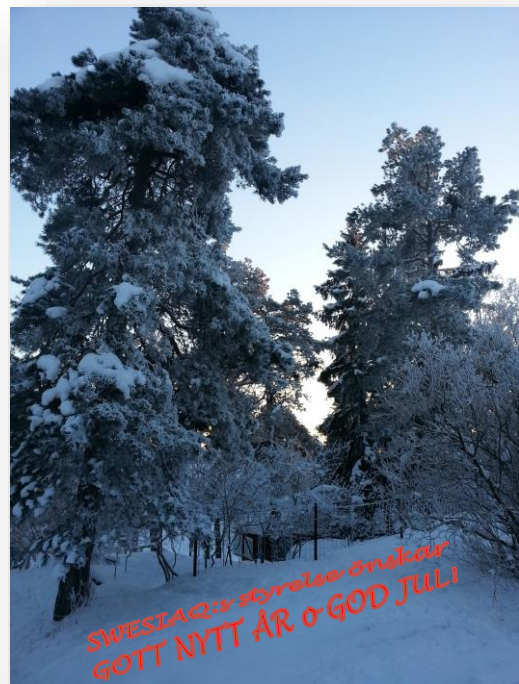
Några bilder från höstmötet hos Chalmers. Övre raden från vänster: Jan Gustén, Lars Ekberg, Jan Kristensson (moderator med miken), Aneta Wierzbicka, Jan-Olof Dalenbäck. Under till vänster: Linda Hägerhed Engman som skötte webinarer

Sök SWESIAQ:s studentstipendium!

SWESIAQ stöder inomhusmiljöforskning och ger möjlighet för studenter att söka medel för resor och avgifter i samband med konferenser och andra vetenskapliga möten inom ämnesområden som är relevanta för föreningen (både inom Sverige och internationellt). Sökanden ska vara student eller doktorand vid svensk högskola/universitet och vara medlem i SWESIAQ. Maximalt 10 000 SEK kan sökas per person vid samma tillfälle. Läs mer på hemsidan och lämna in din ansökan **senast 15 februari**.

Kom till Lund 28 maj!

Vi har skrivit tidigare om det ett-åriga forskningsprojekt med helhetsgrepp kring inomhusmiljöfrågor som pågår vid Pufendorfinstitutet i Lund. Ett avslutande seminarium planeras till den 28 maj i samarbete med SWESIAQ. Boka redan nu in en intressant dag i din kalender!

Har du någon aktivitet som du informera om, nya forskningsresultat eller annat som kan intressera våra nyhetsbrevsläsare?

Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se. Då kan vi lägga in informationen på SWESIAQ:s hemsida och/eller skriva om den i nyhetsbrevet. På SWESIAQ:s hemsida www.swesiaq.se eller i KOMIN:s kalender på www.kominmiljo.eu kan du se vad som är på gång just nu inom inomhusmiljöområdet.

Om du vill avbryta din prenumeration på nyhetsbrevet: Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se